

Hoe "sultan Erdogan" elke kritiek in de kiem smoort

Auteur: Freek Willems

www.deredactie.be vr 20/03/2015 - 16:58 Freek Willems

In Turkije riskeren 28 mensen een levenslange celstraf omdat ze ervan beschuldigd worden president Recep Tayyip Erdogan afgeluisterd te hebben. Een nieuwe episode in de machtsstrijd tegen dissidenten die Erdogan al jaren voert, vinden Turkije-analisten, want harde bewijzen tegen de verdachten zijn er niet. "Erdogan gebruikt alles wat hij kan om zijn eigen macht te consolideren", zegt Mete Öztürk, hoofdredacteur van de krant Zaman.

Er gaat haast geen week voorbij of er duiken berichten op over nieuwe rechtszaken tegen tegenstanders van president Recep Tayyip Erdogan. Vaak gaat het over beledigingen tegen de president, in de klassieke media, op sociale media of tijdens straatprotesten.

Of over spionage, zoals vandaag. 28 mensen riskeren een levenslange celstraf omdat ze Erdogan afgeluisterd zouden hebben in de periode dat hij nog premier was (2003-2014). Volgens de akte van beschuldiging worden ze vervolgd voor het "vormen van een criminele organisatie", "schending van het communicatiegeheim", "inbreuk op de eenheid en integriteit van het land" en "spionage".

Machtsstrijd

Maar volgens Turkije-analisten past deze rechtszaak in de machtsstrijd die Erdogan al jaren voert tegen dissidenten. "Want harde bewijzen van af luisterapparatuur in het kantoor van Erdogan zijn er nooit gevonden", zegt Mete Öztürk, hoofdredacteur van de Nederlandstalige editie van de Turkse krant **Zaman** (de grootste krant in Turkije). "Dit is geen geloofwaardige rechtszaak, maar veeleer een vorm van onderdrukking", vindt Öztürk.

"Erdogan handelt als een autoritaire leider, hij heeft schrik voor mensen die aan zijn macht knabbelen", reageert docent internationale relaties en Turkije-analist Dirk Rochtus (KU Leuven). "Hij is van nature uit heel geprikkeld en opvliegend. Bij de minste kritiek probeert hij die klein te krijgen. Hij duldt geen kritiek tegen de grote leider en gedraagt zich als een sultan."

"Erdogan gebruikt alles wat hij kan om zijn macht te consolideren", legt Öztürk uit. Een bewijs daarvan is de poging van de president om een "eigen justitie-apparaat" te creëren. "Na het grote corruptieonderzoek is justitie hervormd en worden de belangrijke procureurs en rechters niet langer verkozen maar benoemd. Dat het corruptieonderzoek daarna door de nieuw aangestelde procureurs is ontbonden, doet vragen rijzen over de onpartijdigheid van justitie."

Erdogan creëert een eigen justitie-apparaat "dat eerbiedig is tegenover zijn eigen regering", besluit Öztürk. "Turkije heeft daarvoor ook al kritiek gekregen van Europa."

"Spionage doet het altijd goed in Turkije"

Dat er nu zware straffen geëist worden tegen de verdachten, verrast Öztürk niet. "Spionage wordt als landverraad gezien en daar staan in Turkije sowieso zware straffen op. Als er zelfs voor een

beledigende tweet al celstraffen van 5 tot 10 jaar cel gevorderd worden, is het niet verrassend dat ook hier zware straffen worden geëist."

"Levenslang is een draconische straf", vindt Rochtus, maar het verrast ook hem niet. "In Turkije is niets zo erg als verraad aan de staat. Daar staan altijd heel zware straffen op." Volgens Rochtus doet spionage het ook altijd goed in Turkije. "Door iemand van spionage te beschuldigen, kan Erdogan de Turken mobiliseren."

"De Turkse bevolking is daar zeer gevoelig voor, ze zijn erg patriottistisch en nationalistisch. Turkije boven alles, zeg maar. Samenzweringstheorieën - de buitenwereld is tegen ons - doen het altijd goed. De staat is er heilig." Volgens de oppositie probeert Erdogan zijn tegenstanders de mond te snoeren, de voorstanders van Erdogan vinden dan weer dat hij "verraad" bestrijdt, zegt Öztürk.

"You love him or you hate him"

Erdogan kan ondanks zijn felle machtsstrijd dan ook nog steeds op de steun van een groot deel van de bevolking rekenen. "De bevolking is heel gepolariseerd, 50 procent is voor, 50 procent is tegen", weet Öztürk. "You love him or you hate him", voegt Rochtus eraan toe. "De helft draagt hem op handen, de andere helft verafschuwt hem."

Dat de bevolking zo gepolariseerd is, is vooral te wijten aan Erdogan zelf, meent Öztürk, "door de manier waarop hij spreekt". Maar een deel van de bevolking binnen Turkije aanvaardt zijn retoriek dus wel, benadrukt hij.

Öztürk verwacht dan ook niet dat al die rechtszaken tegen tegenstanders Erdogans partij AKP veel schade zullen berokkenen bij de komende parlementsverkiezingen in juni. "Ik denk dat het weinig effect zal hebben. De AKP zal wellicht weer boven de 40 procent eindigen."